

Το διακύβευμα στις Θαλάσσιες Ζώνες

[November 1, 2020](#)

Του Νίκου Ιγγλέση
Μέλος του ΙΗΑ

Για τη μεγάλη πλειοψηφία των πολιτών οι συχνές αναφορές σε έννοιες όπως χωρικά ύδατα, εσωτερικά ύδατα, συνορεύουσα ζώνη, υφαλοκρηπίδα, Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ), κλείσιμο κόλπων, ευθείες γραμμές βάσης, επήρεια, πλήρης κυριαρχία, κυριαρχικά δικαιώματα κ.α. δε γίνονται κατανοητές και κατά συνέπεια δε γίνεται κατανοητό το εκάστοτε **διακύβευμα**. Ένα διακύβευμα που μπορεί να οδηγήσει σε ελληνοτουρκική στρατιωτική σύγκρουση.

Στη σύγχυση που επικρατεί συμβάλλουν και ορισμένοι γεωπολιτικοί αναλυτές, ειδικοί του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας και δημοσιογράφοι που «παρελαύνουν» καθημερινά από τα μέσα ενημέρωσης. Λέγονται ανακρίβειες, αναλύονται μονομερώς και λανθασμένα τα δεδομένα προκειμένου οι πολίτες να οδηγηθούν στο επιθυμητό συμπέρασμα, που δεν είναι άμοιρο πολιτικών επιλογών. Αλλά και οι πολιτικοί εκφράζονται για όλα αυτά τα θέματα με βάση το κομματικό συμφέρον. Άλλοι για να υποστηρίξουν τις επιλογές της κυβέρνησης και άλλοι για να ασκήσουν αντιπολίτευση (βλέπε Υ.Γ.1 & 2). Έτσι δημιουργείται πρόσφορο έδαφος για να

αναπτυχθούν στην κοινωνία θεωρίες συνωμοσίας όπως: «Όλα είναι από καιρό συμφωνημένα», «Οι σύμμαχοι μάς έχουν πουλήσει», «Η προδοσία έχει συντελεστεί» κ.α.

Στη συνέχεια θα επιχειρήσουμε να ξεδιαλύνουμε επιγραμματικά το «κουβάρι» όλων αυτών των θεμάτων που κυριαρχούν στην σημερινή επικαιρότητα.

1. Χωρικά Ύδατα ή Αιγιαλίτιδα Ζώνη ή Χωρική Θάλασσα.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση για το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας του ΟΗΕ (UNCLOS III του 1982) κάθε παράκτιο κράτος **έχει δικαίωμα να επεκτείνει μονομερώς** τα χωρικά ύδατα του μέχρι τα 12 ναυτικά μίλια (22,2 χιλιόμετρα). Όλες σχεδόν οι παράκτιες χώρες (149) του κόσμου έχουν ανακηρύξει χωρικά ύδατα 12 ν.μ. Σε περίπτωση που οι αντικείμενες ή προσκείμενες ακτές, άλλου κράτους, βρίσκονται σε απόσταση μικρότερη των 24 ν.μ. (12 + 12) τότε **τα χωρικά ύδατα καθορίζονται με βάση τη μέση γραμμή**, χωρίς να απαιτείται διαπραγμάτευση. Η έκταση των χωρικών υδάτων καθορίζεται από **σημεία βάσης, ή από ευθείες γραμμές βάσης** (εφ' όσον έχουν χαραχθεί) επί των ακτών της ηπειρωτικής χώρας, των νησιών, ακόμη και των ακατοίκητων βραχονησίδων. Στα χωρικά ύδατα του, κάθε κράτος **ασκεί πλήρη (απόλυτη) κυριαρχία** όπως ακριβώς στο έδαφος και μπορεί να εκμεταλλεύεται όλους τους πόρους της θάλασσας (π.χ. αλιεία), του βυθού και του υπεδάφους του βυθού (π.χ. υδρογονάνθρακες). Υπάρχουν κάποιες διαφορές μόνο σχετικά με τη ναυσιπλοΐα (αβλαβής διέλευση – διάυλοι ανοιχτής θάλασσας).

Η Ελλάδα από το 1936 έχει ορίσει χωρικά ύδατα 6 ν.μ. Το 1995 η χώρα μας κύρωσε τη Σύμβαση για το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας και την ίδια χρονιά η τουρκική Εθνοσυνέλευση διατύπωσε την απειλή πολέμου (casus belli) αν η Ελλάδα επεκτείνει τα χωρικά ύδατα της στο Αιγαίο. Επί 25 χρόνια, το φοβικό σύνδρομο, η ηττοπάθεια και η κατευναστική πολιτική, όλων των ελληνικών κυβερνήσεων, **κατέστησαν τον παράνομο τουρκικό εκβιασμό άκρως αποτελεσματικό**. Σημειώνουμε ότι η Κυπριακή Δημοκρατία έχει, από το 1964, χωρικά ύδατα 12 ν.μ. Η Τουρκία επίσης έχει καθορίσει 12 ν.μ. στον Εύξεινο Πόντο και στις ακτές της στη Μεσόγειο, βόρεια της Κύπρου.

Η Ελλάδα οφείλει να επεκτείνει τα χωρικά ύδατα της στα 12 ν. Μ. σ' όλη την επικράτειά της με ταυτόχρονο καθορισμό διαύλων ναυσιπλοΐας προς την ανοιχτή θάλασσα. Τυχόν επέκταση μόνο στο Ιόνιο Πέλαγος, όπως σχεδίαζε η προηγούμενη κυβέρνηση και ετοιμάζεται να ανακοινώσει η σημερινή, θα επιβεβαιώσει την τουρκική θέση ότι **το Αιγαίο Πέλαγος είναι ειδική περίπτωση (κλειστή ή ημίκλειστη θάλασσα)** στην οποία δεν ισχύουν οι βασικές πρόνοιες του Διεθνούς Δικαίου. Το ίδιο ισχύει αν γίνει μερική επέκταση στην Α. Μεσόγειο, νότια της Κρήτης, Κάσου, Καρπάθου και Ρόδου. Μια επέκταση των χωρικών υδάτων θα συμπαρασύρει και την επέκταση του εναέριου χώρου από τα σημερινά 10 στα 12 ν.μ. **Της επέκτασης των χωρικών υδάτων στα 12 ν.μ. πρέπει να προηγηθεί διπλωματική προετοιμασία και στρατιωτική ετοιμότητα.**

2. Η τουρκική αντίδραση.

Το ερώτημα είναι τι μπορεί να κάνει, σ' αυτήν την περίπτωση, η Τουρκία; Ασφαλώς η αντίδραση της τελευταίας θα είναι σφοδρή αλλά δε θα εδράζεται σε καμιά νομική βάση και θα είναι αντίθετη με τις διατάξεις του Διεθνούς Δικαίου της Θάλασσας. Η Τουρκία θα αμφισβητήσει, από την πρώτη στιγμή, τα 12 ν.μ. και θα τα παραβιάζει με τα πολεμικά πλοία της. Θα κάνει, δηλαδή, ό,τι κάνει εδώ και δεκαετίες στον αέρα, όπου αμφισβητεί τα 10 ν.μ. του εναέριου χώρου και πραγματοποιεί καθημερινές παραβιάσεις, ακόμα και υπερπτήσεις πάνω από τα νησιά, οι οποίες αναχαιτίζονται από τα ελληνικά μαχητικά. Όπως κανείς δεν έχει τολμήσει να προτείνει τη μείωση του εναέριου χώρου για να σταματήσουν οι τουρκικές παραβιάσεις, έτσι, κανείς δεν μπορεί να απορρίπτει την επέκταση των χωρικών υδάτων στα 12 ν.μ. γιατί αυτά θα παραβιάζονται. Βεβαίως οι παραβιάσεις αυτές της εθνικής κυριαρχίας, στον αέρα και τη θάλασσα, πρέπει να λάβουν κάποτε τέλος «είτε με το καλό είτε με το άγριο», όπως θα έκανε κάθε κράτος που θέλει να το σέβονται διεθνώς.

Το επόμενο ερώτημα είναι αν η Τουρκία θα κηρύξει πόλεμο κατά της Ελλάδας. Η απάντηση είναι **όχι** για την περίπτωση των 12 ν.μ. Αυτό δεν αποκλείει την πρόκληση ενός θερμού επεισοδίου σημείου (περιορισμένου) για λόγους γοήτρου. Η αναθεωρητική Τουρκία επιθυμεί να καταστεί ηγεμονική περιφερειακή δύναμη και για να το επιτύχει αυτό πρέπει να υποτάξει – δορυφοροποιήσει – φινλανδοποιήσει την Ελλάδα που αποτελεί το ισχυρότερο κράτος στα σύνορά της. Προσώρας το επιδιώκει αυτό με συνεχείς πιέσεις, απειλές και τετελεσμένα που αναγκάζουν την ενδοτική ελληνική πλευρά σε υποχωρήσεις και συμβιβασμούς. Εφαρμόζοντας την τακτική του Κινέζου Σουν Τσουν θέλει να κερδίσει τον πόλεμο χωρίς να χρειαστεί να ρίξει ντουφεκιά.

Η Τουρκία θα επιδιώξει την πολεμική σύγκρουση όταν θα είναι σίγουρη ότι ο συσχετισμός στρατιωτικής ισχύος και οι άλλοι κρατικοί δρώντες στην περιοχή θα της επιτρέψουν να επιτύχει μια σίγουρη νίκη. Τότε και μόνον τότε θα κηρύξει τον πόλεμο συνολικά κατά του Ελληνισμού, βρίσκοντας εύκολα μια αφορμή τη δεδομένη στιγμή. Γι' αυτό απαιτείται η, με κάθε τρόπο και θυσία, ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων Ελλάδας και Κύπρου και η ουσιαστική ενεργοποίηση του Ενιαίου Αμυντικού Δόγματος.

Η επέκταση των χωρικών υδάτων έπρεπε να είχε γίνει εδώ και πολλά χρόνια, όταν οι συνθήκες ήταν ευνοϊκότερες. Ακόμα μπορεί να γίνει. Αύριο ίσως θα είναι πολύ αργά. Ένα δικαίωμα που δεν ασκείται, για πολλές δεκαετίες, αποδυναμώνεται όχι τυπικά αλλά ουσιαστικά.

3. Κόλποι – Ευθείες γραμμές βάσης – Εσωτερικά Ύδατα.

Σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας κάθε κράτος μπορεί να χαράξει ευθείες γραμμές βάσης οι οποίες θα κλείσουν τους κόλπους της ακτογραμμής του. Οι γραμμές αυτές όμως δεν μπορούν να έχουν μήκος μεγαλύτερο των 24 ν.μ. Αν ένας κόλπος έχει άνοιγμα μεγαλύτερο, τότε η ευθεία γραμμή βάσης υποχωρεί στο εσωτερικό του, μέχρι το σημείο που δε θα υπερβαίνει τα 24 ν.μ. Οι ευθείες γραμμές βάσης μπορούν να χαραχθούν εκτός από τους κόλπους και **σε συστάδα νησιών που βρίσκονται κατά μήκος των ακτών και σε άμεση γειτνίαση με αυτές.** Αν χαραχθούν ευθείες γραμμές βάσης, τότε το εύρος των χωρικών υδάτων αρχίζει να προσμετράται από την εξωτερική πλευρά αυτών των γραμμών. Τα θαλάσσια ύδατα προς την εσωτερική πλευρά της γραμμής βάσης θεωρούνται **εσωτερικά ύδατα** του κράτους και δεν προσμετρώνται στα χωρικά ύδατα – είναι σαν το έδαφος.

Η Ελλάδα, μέχρι σήμερα, **δεν έχει κλείσει τους κόλπους** με τη χάραξη ευθειών γραμμών βάσης. Αν συνέβαινε αυτό θα επέκτεινε τα χωρικά ύδατά της, κατά ένα ποσοστό, προς την ανοιχτή θάλασσα είτε αυτά είναι 6 είτε 12 ν.μ. **Το κλείσιμο των κόλπων και η χάραξη ευθειών γραμμών βάσης μπορεί και πρέπει να γίνει άμεσα, ανεξάρτητα των όποιων άλλων αποφάσεων**(επέκταση χωρικών υδάτων, ανακήρυξη ΑΟΖ κλπ). Ούτε αυτό δεν έχουν τολμήσει μέχρι σήμερα οι ανίκανες και φοβικές ελληνικές κυβερνήσεις.

4. Συνορεύουσα Ζώνη.

Σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας μετά τα χωρικά ύδατα μπορεί να οριστεί μία Συνορεύουσα Ζώνη, η οποία δεν μπορεί να εκτείνεται πέρα από τα 24 ν.μ. από τις γραμμές βάσης(π.χ. 12 ν.μ. χωρικά ύδατα και στη συνέχεια άλλα 12 ν.μ. Συνορεύουσα Ζώνη). Σ' αυτή τη Ζώνη το παράκτιο κράτος έχει την εξουσία να ελέγχει, να κάνει νηοψίες και να τιμωρεί παραβιάσεις νόμων και κανονισμών που διαπράχθηκαν στο έδαφός του ή στα χωρικά ύδατα του και αφορούν τελωνειακά, δημοσιονομικά, μεταναστευτικά ή υγειονομικά θέματα.

Η Συνορεύουσα Ζώνη αποτελεί μια «πρόσθετη γραμμή άμυνας» για την υπεράσπιση της εθνικής κυριαρχίας στο έδαφος και στα ύδατα. Ιδιαίτερα για την Ελλάδα προσφέρει δυνατότητες αντιμετώπισης της απειλής (υβριδική επιχείρηση της Τουρκίας) που αντιπροσωπεύει η λαθρομετανάστευση.

5. Υφαλοκρηπίδα.

Σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας η υφαλοκρηπίδα ενός παράκτιου κράτους συνίσταται από το θαλάσσιο βυθό και το υπέδαφός του (όχι την υπερκείμενη θάλασσα) και εκτείνεται μέχρι 200 ν.μ. από τις ηπειρωτικές και νησιωτικές ακτές του. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπου υπάρχει ελεύθερη ανοιχτή θάλασσα, μπορεί να φτάσει μέχρι τα 350 ν.μ. Η υφαλοκρηπίδα είναι προέκταση του εδάφους (γεωλογικό μέγεθος) και υφίσταται εξ' υπαρχής (ab initio) και από το γεγονός αυτό καθαυτό (ipso facto), **γι' αυτό δεν χρειάζεται να ανακηρυχθεί παρά μόνο να οριοθετηθεί** με τις απέναντι ή παρακείμενες χώρες. Αντίθετα η ΑΟΖ, που είναι νομική έννοια, αν δεν ανακηρυχθεί ή οριοθετηθεί δεν υφίσταται.

Στην υφαλοκρηπίδα το παράκτιο κράτος δεν ασκεί κυριαρχία (όπως στα χωρικά ύδατα) **αλλά κυριαρχικά δικαιώματα** που έχουν σχέση με την εκμετάλλευση του βυθού (π.χ. πολυμεταλλικοί κόνδυλοι) και του υπεδάφους (π.χ. υδρογονάνθρακες). Το εύρος της υφαλοκρηπίδας (όπως και της ΑΟΖ) δεν επηρεάζεται από το εύρος των χωρικών υδάτων. Αν τα χωρικά ύδατα είναι π.χ. 6 ν.μ. τότε η υφαλοκρηπίδα μπορεί να είναι μέχρι 194 ν.μ., αν τα χωρικά ύδατα είναι π.χ. 12 ν.μ. τότε η υφαλοκρηπίδα δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 188 ν.μ. Το ίδιο ισχύει και για την ΑΟΖ.

Η Ελλάδα, μέχρι σήμερα, έχει συμφωνήσει μια μόνο οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας, το 1977 με την Ιταλία, όταν δεν υπήρχε η Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982. Η γραμμή οριοθέτησης καθορίστηκε με τη χρήση 16 μόνο συντεταγμένων (σημεία βάσης). Η Τουρκία ισχυρίζεται, ενάντια στο Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας, ότι όλα τα ελληνικά νησιά, της Κρήτης και του Συμπλέγματος της Μεγίστης (Καστελόριζο) συμπεριλαμβανομένων, δεν έχουν

δική τους υφαλοκρηπίδα γιατί επικάθονται πάνω στην υφαλοκρηπίδα της Ανατολίας. Έτσι απαιτεί το διαμερισμό του Αιγαίου στη μέση (25^{ος} Μεσημβρινός), μεταξύ των ηπειρωτικών ακτών Ελλάδας και Τουρκίας. Για τα νησιά του Αιγαίου, ανατολικά του 25^{ου} Μεσημβρινού, υποστηρίζει ότι βρίσκονται «στη λάθος πλευρά της μέσης γραμμής». Αντίστοιχο ισχυρισμό – μη ύπαρξης υφαλοκρηπίδας και ΑΟΖ – προβάλλει και έναντι της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Η αυθαίρετη και μονομερής αυτή – σύμφωνα με τα συμφέροντά της – ανάγνωση του Δικαίου της Θάλασσας από την Τουρκία την οδήγησε στην υπογραφή του τούρκο-λιβυκού μνημονίου και στη θέση ότι έχει κοινά θαλάσσια σύνορα με την Αίγυπτο, ακόμη και με το Ισραήλ! Πρόκειται για παραλογισμό και θρασύτητα που στηρίζεται στο «δίκαιο του ισχυρού».

Η Τουρκία εκδίδει κατά διαστήματα πανtex για εξερεύνηση της ελληνικής υφαλοκρηπίδας νότια της Ρόδου και του Καστελόριζου, από το ερευνητικό πλοίο Ορούτς Ρέις, υποστηρίζοντας ότι πρόκειται για τουρκική υφαλοκρηπίδα. Μελλοντικά μπορεί να δούμε πανtex και για γεωτρήσεις στην ίδια περιοχή. **Οι πανtex αυτές είναι παράνομες επειδή ακριβώς αφορούν σε αναζήτηση φυσικών πόρων στην ελληνική υφαλοκρηπίδα.** Το Ορούτς Ρέις πραγματοποιεί σεισμικές έρευνες δύο διαστάσεων (2D), με καλώδια 9 χιλιομέτρων. Οι Τούρκοι θα είχαν κάθε δικαίωμα να εκδίδουν πανtex, π.χ. για στρατιωτικές ασκήσεις ή για επιστημονική έρευνα των υδάτων στην ανοιχτή θάλασσα, πέραν των 6 ν.μ. που είναι σήμερα τα χωρικά ύδατα της Ελλάδας.

Το 2011 με το νόμο 4001 (Νόμος Μανιάτη) η Ελλάδα όρισε θαλάσσια οικόπεδα επί της υφαλοκρηπίδας της από το βόρειο Ιόνιο έως νότια της Κρήτης. Στο νόμο αυτό αναφέρεται ότι: *«Ελλείψει συμφωνίας οριοθέτησης με γειτονικά κράτη των οποίων οι ακτές είναι παρακείμενες ή αντικείμενες με τις ελληνικές, το εξωτερικό όριο της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ (αφ' ης κηρυχθεί) είναι η μέση γραμμή».* Ο νόμος 4001 έχει κατατεθεί στο Γραφείο Ωκεάνιων Υποθέσεων και Δικαίου της Θάλασσας του ΟΗΕ (DOALOS) και έχει δημοσιευθεί στο Δελτίο που εκδίδει αυτό το Γραφείο.

Η σημασία του νόμου αυτού έγκειται στο γεγονός ότι πέραν του Ιονίου όπου, όπως προαναφέρθηκε υπήρχε η οριοθέτηση του 1977 με την Ιταλία, προχώρησε στον καθορισμό θαλασσίων οικοπέδων νοτιοδυτικά και νότια της Κρήτης, **στη βάση της μέσης γραμμής, με τις απέναντι ακτές της Λιβύης.** Ορισμένα μάλιστα από τα οικόπεδα αυτά έχουν ήδη αδειοδοτηθεί για έρευνα και εκμετάλλευση σε κοινοπραξίες μεγάλων πετρελαϊκών εταιρειών. Σημειώνουμε ότι εκτός αδειοδότησης έμειναν τα θαλάσσια οικόπεδα νοτίως των νομών Ηρακλείου και Λασιθίου, ίσως επειδή δεν υπήρξε ενδιαφέρον από τις εταιρείες λόγω αμφισβήτησης της περιοχής από την Τουρκία.

Δυστυχώς, το φοβικό σύνδρομο και η κατευναστική πολιτική που ακολουθείται δεν επέτρεψε να γίνει κάτι αντίστοιχο (καθορισμός θαλασσίων οικοπέδων) ανατολικότερα της Κρήτης, που είναι η κρίσιμη περιοχή την οποία διεκδικούν οι Τούρκοι, με το αφήγημα της «Γαλάζιας Πατρίδας». Στην περιοχή αυτή η τουρκική κρατική εταιρεία πετρελαίων ΤΡΑΟ έχει ορίσει αυθαίρετα θαλάσσια οικόπεδα και πραγματοποιεί έρευνες όπως αυτές με το Ορούτς Ρέις.

Η Σύμβαση της Γενεύης του 1958 για την υφαλοκρηπίδα έχει σήμερα υπερκεραστεί από τη Σύμβαση UNCLOS του 1982 για την ΑΟΖ, **γι' αυτό αποτελεί τουλάχιστον αναχρονισμό η**

εμμονή της Ελλάδας για διαπραγματεύσεις οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας με την Τουρκία.

6. Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ).

Με τη Σύμβαση του ΟΗΕ για το Δίκαιο της Θάλασσας του 1982 καθιερώθηκε για πρώτη φορά το ειδικό νομικό καθεστώς της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης. Στην ΑΟΖ το παράκτιο κράτος έχει **κυριαρχικά δικαιώματα** (όχι κυριαρχία) στην εξερεύνηση, εκμετάλλευση και διαχείριση όλων των φυσικών πόρων, ζωντανών και μη, στα θαλάσσια ύδατα, στο βυθό και στο υπεδάφος αυτού. Επίσης έχει δικαιοδοσία στην παραγωγή ενέργειας από τα ύδατα, τα ρεύματα και τους ανέμους, την εγκατάσταση τεχνητών νήσων, την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος κ.α. Δηλαδή, τα κυριαρχικά δικαιώματα στην ΑΟΖ, πέραν του βυθού και του υπεδάφους του (που είναι η υφαλοκρηπίδα), περιλαμβάνουν και τη θάλασσα πάνω απ' αυτήν. Πρέπει να σημειώσουμε ότι η προστασία της αλιείας και όχι οι υδρογονάνθρακες ήταν το κίνητρο πολλών αναπτυσσόμενων χωρών να υποστηρίξουν τη θέσπιση της ΑΟΖ στη Σύνοδο του ΟΗΕ του 1982.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας, ΑΟΖ δικαιούνται εκτός των ηπειρωτικών ακτών και όλα τα νησιά εκτός από τους βράχους που δεν μπορούν να συντηρήσουν ανθρώπινη διαβίωση ή δική τους οικονομική ζωή. Η ΑΟΖ εκτείνεται μέχρι 200 ν.μ., συμπεριλαμβανομένων των χωρικών υδάτων, από τα σημεία βάσης επί της ακτής. Άρα το εύρος των χωρικών υδάτων δεν επηρεάζει την έκταση της ΑΟΖ, όπως και της υφαλοκρηπίδας. Η ΑΟΖ ως νομικό καθεστώς δεν υπάρχει αν δεν κηρυχθεί, σε αντίθεση με την υφαλοκρηπίδα που ως γεωλογικό μέγεθος υφίσταται εξ' υπαρχής.

Η Ελλάδα, με μεγάλη καθυστέρηση και εξ' αιτίας της τουρκικής επιθετικότητας, προχώρησε πρόσφατα (Ιούνιος 2020) σε οριοθέτηση ΑΟΖ με την Ιταλία. Βάση της οριοθέτησης αποτέλεσε η Συμφωνία του 1977 για την υφαλοκρηπίδα. Η οριοθέτηση έγινε με μικρές παρεκκλίσεις από τη μέση γραμμή. Συγκεκριμένα στο νότιο άκρο (Στροφάδες) η μέση γραμμή μετατοπίστηκε κατά 2,75 ν.μ. και στο βόρειο άκρο (Οθωνοί) κατά 1,4 ν.μ. εις βάρος της Ελλάδας. Αντίθετα στο κέντρο (Κεφαλονιά) η γραμμή μετατοπίστηκε, σε δύο σημεία, κατά 0,5 και 2,8 ν.μ. εις βάρος της Ιταλίας.

Ο απόλυτος αφηνδιασμός από το Τουρκολυβικό μνημόνιο (Νοέμβριος 2019) ανάγκασε την ελληνική κυβέρνηση, ως επισπεύδουσα, να προχωρήσει σε **μερική οριοθέτηση ΑΟΖ με την Αίγυπτο** (Αύγουστος 2020). Η οριοθέτηση μεταξύ 26^{ου} και 28^{ου} Μεσημβρινού έγινε με σημαντική παρέκκλιση από τη μέση γραμμή. Η Ελλάδα περιορίστηκε στο 44% και η Αίγυπτος έλαβε το 56% της περιοχής που οριοθετήθηκε. Το σημαντικότερο όμως είναι ότι η περιοχή ανατολικά του 28^{ου} Μεσημβρινού, που αρχίζει από τη μέση περίπου των ακτών της Ρόδου, περιλαμβάνει το Σύμπλεγμα της Μεγίστης (Καστελόριζο) και φτάνει μέχρι την ΑΟΖ της Κύπρου, έμεινε χωρίς οριοθέτηση. Είναι αυτή η περιοχή που στο σύνολό της διεκδικείται από την Τουρκία ως «Γαλάζια Πατρίδα». Η μερική οριοθέτηση ΑΟΖ με την Αίγυπτο ακυρώνει πρακτικά (όχι νομικά) το Τουρκολυβικό μνημόνιο αλλά, αφήνει «ανοιχτή την πόρτα» στις τουρκικές διεκδικήσεις.

Η διαχρονική αβελτηρία των ελληνικών κυβερνήσεων από το 1995 (κύρωση από τη Βουλή της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας) έχει οδηγήσει σε «σαλαμοποίηση» των κυριαρχικών δικαιωμάτων της χώρας μας. Αυτή η κατάσταση, εκτός άλλων αμφισβητήσεων που εγείρει, στερεί από την Ελλάδα τη δυνατότητα να εκμεταλλευτεί τους θαλάσσιους πόρους στο Αιγαίο και σε μεγάλο μέρος της Ανατολικής Μεσογείου.

7. Το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης και η ΑΟΖ.

Η σημερινή κυβέρνηση της Ν.Δ., αδυνατώντας να λύσει τα δύσκολα προβλήματα με την Τουρκία, επιχειρεί να λύσει «τα εύκολα» με την Αλβανία. Συμφωνήθηκε, πρόσφατα, η υπογραφή συνυποσχετικού για προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης προκειμένου να οριοθετηθεί η ΑΟΖ Ελλάδας – Αλβανίας. Πέρα από το γεγονός ότι μια τέτοια οριοθέτηση, που θα γίνει σε βάθος χρόνου, έχει πολύ μικρή οικονομική σημασία, η Αθήνα θα μπορούσε να πιέσει τα Τίρανα για να υπάρξει συμφωνία, χρησιμοποιώντας το veto στην ευρωπαϊκή προοπτική της Αλβανίας. Κανένα κεφάλαιο, θα διεμήνυε, δε θα ανοίξει εάν η Αλβανία δεν υπογράψει οριοθέτηση ΑΟΖ με την Ελλάδα με βάση τη μέση γραμμή. Αλλά αυτό προϋποθέτει ρήξη με τη Γερμανία που επιθυμεί να εντάξει όλα τα Δυτικά Βαλκάνια στην ΕΕ. Η ελληνική κυβέρνηση δεν μπορεί ούτε να διανοηθεί μια τέτοια ρήξη γιατί είναι εξαρτημένη από το συναλλαγματικό χρέος, που διαχειρίζεται το Βερολίνο μέσω του Ευρώ-συστήματος.

Η κυβέρνηση ελπίζει ότι η προσφυγή στη Χάγη με την Αλβανία θα ανοίξει το δρόμο για ανάλογη προσφυγή και με την Τουρκία. Πρόκειται για φενάκη, πίσω από την οποία κρύβεται όλο το φοβικό, ενδοτικό και ετεροπροσδιορισμένο ελληνικό πολιτικό σύστημα που θέλει να μεταθέσει το πρόβλημα στο μέλλον. Η Τουρκία έχει πολύ μεγάλη ατζέντα διεκδικήσεων εις βάρος της χώρας μας και δεν πρόκειται να συμφωνήσει για προσφυγή μόνο για την οριοθέτηση υφαλοκρηπίδας-ΑΟΖ. Εξ' άλλου το Δικαστήριο της Χάγης δεν κρίνει μόνο με βάση το γράμμα του Διεθνούς Δικαίου, αλλά συνυπολογίζει τις επιρροές, τους συσχετισμούς ισχύος και αποφασίζει το περιεχόμενο του συμβιβασμού. Είναι ουσιαστικά ένα «**πολιτικό δικαστήριο**». Αν η Τουρκία π.χ. ζητάει 10 πράγματα και η Ελλάδα απλώς την εφαρμογή του Διεθνούς Δικαίου, τότε, το πιθανότερο είναι, το Δικαστήριο της Χάγης να αποφασίσει την ικανοποίηση των μισών εξ' όσων ζητάει η τουρκική πλευρά, με πρώτο **τη μηδενική ή μειωμένη επήρεια** κάποιων νησιών κατά την οριοθέτηση ΑΟΖ-υφαλοκρηπίδας. Δηλαδή, κάποια νησιά (π.χ. το Σύμπλεγμα της Μεγίστης) να μην έχουν ΑΟΖ και άλλα (π.χ. Ρόδος) να έχουν μειωμένη, σε σχέση με αυτήν που δικαιούνται με βάση τη μέση γραμμή. Το Δικαστήριο της Χάγης μπορεί να αποφασίσει με βάση όχι τη μέση γραμμή αλλά, την αρχή της ευθυδικίας (αναλογικότητας).

Η Ελληνική κυβέρνηση οφείλει, αντί να ασχολείται με την Αλβανία, **να προχωρήσει σε οριοθέτηση της ΑΟΖ με την Κυπριακή Δημοκρατία με πλήρη επήρεια όλων των νησιών** (Σύμπλεγμα Μεγίστης, Ρόδος κλπ.). **Θα πρόκειται για μια απόλυτα νόμιμη οριοθέτηση μεταξύ δύο κυρίαρχων διεθνώς αναγνωρισμένων κρατών.** Από την άλλη πλευρά η Τουρκία θα μείνει με τη σημερινή μονομερή διεκδίκηση της υφαλοκρηπίδας σε θαλάσσια έκταση που θα επικαλύπτεται από την ΑΟΖ Ελλάδας – Κύπρου. Δηλαδή, η περιοχή αυτή της Ανατολικής Μεσογείου θα παύσει να είναι διαφιλονικούμενη (νομικά) ως προς το σε ποιόν ανήκει η υφαλοκρηπίδα. Η νόμιμη οριοθετημένη ΑΟΖ θα έχει δώσει την απάντηση.

8. Η τουρκική αντίδραση.

Αναμενόμενο είναι να υπάρξει έντονη αντίδραση από την πλευρά της Άγκυρας. Η Τουρκία θα δηλώσει ότι η ελληνοκυπριακή ΑΟΖ είναι παράνομη, άκυρη, νομικά ανύπαρκτη και η ίδια θα απαντήσει επί του πεδίου. Θα εστιάσει ιδιαίτερα στον διαχρονικό ισχυρισμό της ότι η Κυπριακή Δημοκρατία είναι ανύπαρκτη (εκλιπούσα) και άρα δε δικαιούται να υπογράψει συμφωνίες οριοθέτησης χωρίς να λαμβάνονται υπ' όψιν τα συμφέροντα της ίδιας και των Τουρκοκυπρίων που, κατά την Άγκυρα, είναι συνιδιοκτήτες του νησιού. Αλλά η Κυπριακή Δημοκρατία έχει ήδη υπογράψει συμφωνίες οριοθέτησης της ΑΟΖ με την Αίγυπτο, το Ισραήλ και το Λίβανο.

Στην πράξη η Τουρκία θα αμφισβητήσει τα κυριαρχικά δικαιώματα στην ελληνική πια ΑΟΖ και την αντίστοιχη κυπριακή με ερευνητικά σκάφη και γεωτρύπανα συνοδεία πολεμικών. Θα κάνει, δηλαδή, ό,τι κάνει και τώρα στην υφαλοκρηπίδα της Ελλάδας και στην ΑΟΖ της Κύπρου. Η διαφορά θα είναι ότι η Ελλάδα θα μπορεί να καταγγέλλει την Τουρκία ότι παραβιάζει το Διεθνές Δίκαιο της Θάλασσας αντί να διαμαρτύρεται ότι ενεργεί σε υφαλοκρηπίδα που δεν έχει οριοθετηθεί. Όσον αφορά τον προβαλλόμενο, από τους ενδοτικούς, κίνδυνο μιας πολεμικής σύγκρουσης ισχύουν όσα αναφέρονται στο Κεφάλαιο 1 για τα Χωρικά Ύδατα.

9. Συμπέρασμα.

Ο Ελληνισμός βρίσκεται αντιμέτωπος με μια απέραντη νεο-οθωμανική απειλή που ξεκινάει από τον Έβρο και φτάνει μέχρι την Κύπρο. Στις θαλάσσιες ζώνες δεν διακυβεύονται απλώς οι τυχόν υδρογονάνθρακες, ούτε τα αλιεύματα, ούτε καν το κρατικό γόητρο. **Στις θαλάσσιες ζώνες διακυβεύεται η ελευθερία και η ανεξαρτησία του Έθνους των Ελλήνων. Γιατί ένα έθνος είναι ελεύθερο, ανεξάρτητο και ασφαλές όταν δε χρειάζεται να θυσιάσει τα νόμιμα συμφέροντά του προκειμένου να αποφύγει τον πόλεμο και είναι ικανό αν αυτά απειληθούν να τα προασπίσει ακόμη και με προσφυγή σε πόλεμο.**

Ο Ελληνισμός σε Ελλάδα και Κύπρο πρέπει να αντικαταστήσει τη φοβική, ηττοπαθή και κατευναστική πολιτική που ακολουθείται και η οποία αποκαλείται «στρατηγική ψυχραιμία», με μια πολιτική αντίστασης και ανατροπής των τουρκικών τετελεσμένων. Για να το επιτύχει αυτό πρέπει να ενισχύσει άμεσα όλους τους **συντελεστές ισχύος** του. Αυτοί είναι : Η πολιτική κυριαρχία, η νομισματική και οικονομική ανεξαρτησία, η δημογραφική ομοιογένεια, το εθνικό φρόνημα, η κοινωνική συναίνεση (εσωτερική νομιμοποίηση), η ισχύς των ενόπλων δυνάμεων, οι συμμαχίες (εξωτερική εξισορρόπηση) και η ικανότητα της πολιτικής και στρατιωτικής ηγεσίας. Αν οι πολιτικές ηγεσίες αδυνατούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των καιρών πρέπει να αντικατασταθούν, πριν προκαλέσουν μια τεράστια εθνική τραγωδία.

«Όλα ανακτώνται εκτός από το χρόνο» Ναπολέον Βοναπάρτης.

Υ.Γ.1 Το μικρό αυτό δοκίμιο γράφτηκε ως μια πρώτη απάντηση σε όσους λένε : «Κόκκινη γραμμή τα 6 ν.μ.». «Τα 12 ν.μ. είναι εθνικισμός». «Τι θέλετε, να κάνουμε πόλεμο;». «Η υφαλοκρηπίδα στην Α. Μεσόγειο είναι διαφιλονικούμενη». «Τι κακό έχει η φινλανδοποίηση;». «Όλα τα θέματα στη Χάγη για να σωθούμε». «Το Καστελόριζο έχει μειωμένη επήρεια και άρα δεν υπάρχουν κοινά θαλάσσια σύνορα με την Κύπρο». «Έχουμε χωρικά ύδατα 10 ν.μ., γιατί έχουμε εναέριο χώρο 10 ν.μ.». «Το Ορούτς Ρέις παραβιάζει την εθνική κυριαρχία, που

προέρχεται από το έδαφος και όχι τα κυριαρχικά δικαιώματα στην υφαλοκρηπίδα». «Ο East Med δεν μπορεί να κατασκευαστεί γιατί θα διέρχεται από την τουρκική υφαλοκρηπίδα». «Ας αφήσουμε τους υδρογονάνθρακες θαμμένους στη γη, για να μην προκαλούμε τους Τούρκους και ας στραφούμε στην πράσινη ενέργεια (ανεμογεννήτριες) που θέλουν οι Γερμανοί».

***Υ.Γ.2** Υπάρχουν και κάποιοι που θέλουν να αλλάξουν τη Γεωγραφία και λένε ότι το Καστελόριζο ανήκει στο Αιγαίο και όχι στην Α. Μεσόγειο. Μόνο που τότε η ΑΟΖ-υφαλοκρηπίδα του, που φτάνει μέχρι την ΑΟΖ της Κύπρου, θα ανήκει και αυτή στο Αιγαίο. Μήπως και η Κύπρος ανήκει στο Αιγαίο; Το Καστελόριζο δεν είναι ένα απομονωμένο νησί ανήκει, γεωγραφικά και διοικητικά, στο σύμπλεγμα των Δωδεκανήσων που επεκτείνεται στο Αιγαίο και την Α. Μεσόγειο. Η ύπαρξη νησιών με επίρεια στις Θαλάσσιες Ζώνες της Α. Μεσογείου ενισχύει τη γεωπολιτική αξία της Ελλάδας. Δεν είναι μόνο το Καστελόριζο αλλά και οι νότιες ακτές της Ρόδου, Καρπάθου, Κάσου, Κρήτης και τα μικρά νησιά Γαύδος, Παξιμάδια, Χρυσή και Κουφονήσι, που ενισχύουν το ελληνικό αποτύπωμα στην Α. Μεσόγειο.*

ΠΗΓΗ : www.ellinikiantitasti.gr